

állandósítani igyekezett Kassán a m. színészetet. 1830-ban a megye pártfogásába vette a színházat. 1833-ban Csáky Tivadar vezette. A ~ mutatta be elsőként Katona József *Bánk bánját* 1833. febr. 15-én Udvarhelyi Miklós jutalomjátékaként. 1833 nyarán a társulat egy része Budára ment, és a Vár-színházban megalapította a Budai Nemzeti Színész Társaságot. Az összeszokott együttes távoztával hanyatlani kezdett a kassai m. színészet. 1849-től ismét németek játszottak Kassán, magyarok csak a nyári hónapokban kísérleteztek. 1860-tól különféle m. társulatok látogatták a várost. 1899. szept. 28-án nyílt meg az új színház; Váradi Antal prológusa után a Nemzeti Színház tagjai a *Bánk bánt* adták elő. A századfordulón Kassa Brassóval együtt alkotott egy színikerületet. Ez az 1. vh. alatt megszűnt. A két háború közt folyamatosan működött m. színház Kassán. 1950-ben a szlovákiai Faluszínház m. tagozata, 1952-től a komáromi székhelyű M. Területi Színház kihelyezett társulata játszott Kassán, 1969-től Thália Színpad néven. 1970-ben Thália Színházként önállósult.

Ir. KÖNYVES Máté, *Játékszíni Koszorú*, Buda-Pest, 1834, hasonmását kiad. [1973]; KLESTINSZKY László, *A kassai magyar színészet, 1781–1877*, Kassa, 1878; uő, *A kassai magyar színház története rövid vázlatban*, uo., 1881; BENCZUR Vilmos, *Kassai Játékszín* [...], 1816–1916, uo., 1924; BENYOVSZKY Károly, *A szlovenszkoí magyar színészet vázlatos története*, Pozsony, 1933; KOVÁTS Miklós, *Magyar színjátszás és drámairodalom Csehszlovákiában, 1918–1938*, Pozsony-Bp., 1974; TÓTH László, *Fejezetek a felszabadulás utáni csehszlovákiai magyar színjátszás történetéből*, *SzínhudSz* 22, 1987; *Mszínház-tört.*, 1990. *Ce. M.*

Kassai Thália. A komáromi Magyar Területi Színház kassai részlegeként indult 1969 őszén, első bemutatója 1969. nov. 29-én volt, 1970. márc. 1-jétől működik önálló társulatként Kassán.

Ir. KÖVESDI János, *Thália istennő rázós szekerén ülve...* (Kerekasztal-beszélgetés a kassai Thália Színpadról), *ISz* 1989; EGRI Viktor, *A Thália Színház öt esztendeje* = E. V., *A rivalda fényében*, Pozsony-Bp., 1975. *G. A.*

kassai városi nyomda (1653–94): Daniel Schultz nyomdájának utóda, melyet 1639-ben az özvegytől a város magához váltott. 1653-tól több tipográfus vezette: 1653–55-ben Valentin Gevers; 1657–63-ban a dán

Markus Severini, 1664–65-ben özvegye, Susanna, 1665–68-ban a jénai Johann David Türsch, 1668–69-ben özvegye, 1669–74-ben a svéd Eric Ericson, 1677–86-ban Stephan Bosyitz, 1691–94-ben Johannes Klein. 1695. szept. 7-én Klein özvegyétől a helyi ref. egyház vásárolta meg, de nem működtette. 1704-ben a háborúban elpusztult.

Ir. GALLI Katalin–PAVERCSIK Ilona, *Fejezetek a kassai könyvnyomtatás történetéből*, *OSZK Évk* 1981; PAVERCSEK Ilona, *Volt e a reformátusoknak Kassán nyomdája?*, *MKsz* 1987. *B. G.*

KASSAI Vidor; 1861-ig *Kossitzky* (Gyála, 1840. febr. 16.–Vác, 1928. júl. 29.): színész, író. Rövid ideig Jászai Mari férje volt. Pályáját 1861-ben a Budai Népszínházban kezdte, 1864-től különböző vidéki színtársulatokban játszott, 1869-től a kolozsvári Nemzeti Színház, 1880–1898 között a pesti Népszínház tagja volt. Komikus tehetsége a színház legnépszerűbb tagjává tette.

M. Hullámok, v., 1890; *A Bánk bán*, paródia, [1891]; *Furcsaságok*, Vác, 1927; ~ emlékezései, kiad. KOZOCSA Sándor, [1940].

Ir. RÉDEY Mihály, *Kassainé ifjasszony*, 1935; PÉTER László, ~, *Viharsarok* 1954. júl. 29. *Cs. V.*

KASSAI Zsigmond Dávid (Kassa, 1556, ?–?, 1587, ?): református tanár, költő. Sárospatakon, 1577–79-ben Wittenbergben, Tübingenben, Heidelbergben tanult. 1678-tól Váradon, majd Gyulafehérvárt tanított. Gör. és lat. alkalmi versein kívül ismereteseke levelei, előszavai Nicodemus Frischlinus egy vígjátékához és Marcello Squarcialupi Cicero-kiadásához, továbbá egy sztoikus dialógusa. Legfontosabb műve verses némo.-i útirajza.

M. *Elegia continens hodoeporicon itineris Germanici*, Tübingen, 1579; *Dialogus, Quo Praesides Transylvaniae suorum morte dolentes consolatur*, Kvár, 1584.

Kiad. Alkinoosz kertje, Kvár, 1970 (versei); *Múzsák fellegvára*, Bk., 1977 (versei); Janus Pannonius. Magyarországi humanisták, kiad. KLANICZAY Tibor, 1982 (levelei).

Ir. SZABÓ György, ~, *NyIrK* 1986; KOVÁCS Sándor Iván, *Szakácsmesterségnek és utazásnak könyvecskéi*, 1988. *M. I.*

KASSÁK Lajos (Érsekújvár, 1887. márc. 20.–Bp., 1967. júl. 22.): költő, író, festő, szer-